

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Zárdai Istvánné dr. Ádám Edit ügyvéd által képviselt felperesnek a Somogy Megyei Kormányhivatal Fogyasztóvédelmi Felügyelősége mint a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság Dél-dunántúli Regionális Felügyelősége jogutóda alperes ellen az egyenlő bánásmód tárgyában hozott határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perben a Fővárosi Bíróság 2010. május 26-án kelt 6.K.34.894/2009/7. számú jogerős ítélete ellen a felperes által 8. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott helyen és napon - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Bíróság 6.K.34.894/2009/7. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 36.000 (harminchatezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes 2009. május 28-án panaszbejelentéssel élt az alperesnél, mert a S u. szám alatti D üzletben 2009. április 24-én este hat és fél hét közötti időpontban nem engedték be az üzlettérbe cigarettát vásárolni, közölték vele, hogy a bolt előtti járdáról nyíló ablakon keresztül szolgálják ki. A felperes kérésére az eladó azt közölte, hogy az esti órákban már nem engedik be a vevőket a boltba a korábban történt bolti lopások miatt, ezért az ablakon keresztül szolgálják ki. A felperes állította, hogy őt megelőzően más vásárlók beléphettek az üzletbe. Állította, hogy roma származása miatt érte megkülönböztetés.

Az alperes széleskörű bizonyítást folytatott le, tanúkat hallgatott meg, nyilatkoztatta a felperest, továbbá az üzlet vezetőjét és a bizonyítási eljárás eredményeként a 2009. augusztus 14-én kelt 01794/0033/2009. számú határozatával a felperes kérelmét elutasította. Határozata indokolása szerint az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 30.§ /1/ bekezdés a/ és c/ pontjában meghatározott tényállás nem volt megállapítható, mert nem merült feladat arra, hogy megtagadták vagy mellőzték az áru forgalmazását, szolgáltatás nyújtását, illetve arra sem, hogy olyan feliratot vagy jelzést helyeztek el, amelyből az a következtetés vonható le, hogy az ott nyújtott szolgáltatásból vagy áruforgalmazásból valakit kizárnak.

Az Ebktv. 30.§ /1/ bekezdés b/ pontjában meghatározott tényállás, azaz az adott helyen rendelkezésre álló szolgáltatásoktól eltérő minőségben történő szolgáltatás nyújtása szintén nem volt megállapítható. Az egyenlő bánásmód követelményének megsértése csak abban az esetben állt volna fenn, ha a kifogásolt - az ablakon keresztül történő - kiszolgálási mód közvetlenül vagy közvetve hátrányosan érintette volna a felperest más, összehasonlítható helyzetben levő személy vagy csoport tagjaihoz képest. A diszkrimináció megállapításához azonban ez a feltétel nem bizonyosodott be. Az érintett üzletben - amely egy egyszemélyes 15 m²-es üzlethelyiség -, az áruk forgalmazásának rendje változott meg, ez azonban nem jelenti azt, hogy diszkrimináció valósult meg, mert a változtatás minden fogyasztóra egyformán vonatkozott. Az ablakon történő kiszolgálásra a nap folyamán a forgalom csökkenésével kerül sor. A felperest a vásárlásakor az ablakon keresztül kívánták kiszolgálni. Az a tény, hogy az üzletbe való felperesi belépési szándékot megelőzően egy fiatalember kilépett az üzletből és a felperes vásárlási szándékkal történő belépése előtt változtatták meg a kiszolgálás módját, zárták be az ajtót, nem valósította meg a felperes etnikai hovatartozása miatti diszkriminációt, mert a tanúvallomásokból megállapítható volt, hogy a sérelmesnek tartott esetet követően a kiszolgálás továbbra is azonos módon a kiszolgáló ablakon keresztül történt, megkülönböztetés a fogyasztók között nem történt. A forgalom csökkenésével a kiszolgálás módjának megváltozása azóta is gyakorlat a perbeli üzletben, amelynek időpontja nem előre meghatározott.

A felperes keresetet nyújtott be az alperes határozatának felülvizsgálata iránt. Álláspontja szerint az üzletben esetenként változóan, önkényesen és szubjektív módon meghatározott az üzlettérbe való bejutás időpontja, illetve annak megakadályozása, az ablakon keresztüli kiszolgálás elkezdése, folytatása, amely megvalósítja az Ebktv. 8.§-ában foglalt közvetlen hátrányos megkülönböztetést. Az alperes megsértette az Alkotmány 54.§ /1/ bekezdését, 70/A.§ /1/ bekezdését, az Ebktv. 5.§ a/ és b/ pontját,

8.§ e/ pontját, 30.§ /1/ bekezdés a/ pontját azzal, hogy nem állapította meg a roma származása miatt sérelmére elkövetett, indokolatlan hátrányos megkülönböztetés tényét.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az Ebktv. 30.§ /1/ bekezdés a/ és c/ pontjában foglaltak sérelmére nem hivatkozott a kérelmező, arra nem merült fel adat a közigazgatási eljárásban, ezért az Ebktv. 30.§ /1/ bekezdés b/ pontjában foglalt egyenlő bánásmód követelményének megsértését kellett vizsgálni, amelynek sérelme pedig nem volt bizonyított. Az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy a bíróságnak a Pp. 339/A.§-a alapján a közigazgatási határozatot az annak meghozatalakor fennálló tények alapján kell felülvizsgálnia, ezért kirekesztette vizsgálódási köréből a keresetlevél azon hivatkozásait, amelyek szerint a fogyasztóknak az esti órákban változó időpontban való bejutásának megakadályozása, az ajtó bezárása diszkriminációt jelent. A felperes a közigazgatási eljárásban azt kifogásolta, hogy roma származása miatt zárták be előtte a bolt ajtaját és nem azt sérelmezte, hogy az esti órákban az üzlet részleges bezárása miatt a többi fogyasztóhoz képest, akik nappal vásárolnak, hátrányosabb helyzetben lenne. Az alperes széleskörű bizonyítást folytatott le, ügyféli nyilatkozatokat, tanúvallomásokat értékelte, tárgyalást tartott és a határozatában részletesen idézte a tanúvallomásokat, a nyilatkozatokat és azokat megfelelően értékelte és mérlegelte, a mérlegelés szempontjait a határozatában rögzítette. A tanúvallomások alapján nem lehetett kétséget kizáróan bizonyítani az Ebktv. 30.§ /1/ bekezdés b/ pontjának megsértését, csak az volt igazolt, hogy az érintett üzletben az áruk forgalmazásának rendje megváltozott. Az alperes helytállóan utalt arra, hogy az ajtó bezárásának ténye csak akkor valósítana meg a diszkriminációt, ha a felperes vásárlását követően a későbbiekben, a nem roma származású fogyasztókat a nappali rend szerint szolgálták volna ki. A kiszolgálás rendjének megváltozása, mivel az az esti órákban következik be, nem a kérelmező roma származásával hozható összefüggésbe, hanem bűnmegelőzési, biztonsági okokkal.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság az alperes határozatát - jogszabálysértés hiányában - törvényesnek és megalapozottnak tekintette, ezért a felperes keresetét elutasította.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a keresetének helyt adó határozat hozatalát. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság iratellenesen állapította meg, hogy nem hivatkozott az Ebktv. 30.§ /1/ bekezdés a/ pontjának megsértésére, mert ezt a keresetlevele tartalmazta. A hatóság is vizsgálta az Ebktv. 30.§ /1/ bekezdése a/ és c/ pontjában foglaltakat. A b/ pontban foglalt tényálláson túlmenően arra is hivatkozott, hogy megtagadták részére a kiszolgálást, azt eltérő minőségben nyújtották, mert nem az üzlettérben, hanem az üzlet ablakán

keresztül voltak hajlandók kiszolgálni. Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt a tényt, hogy az üzletben nem volt olyan kiírás vagy figyelmeztetés, amely azt tartalmazta, hogy az év adott időszakában mikortól változik meg a kiszolgálás rendje, milyen időponttól kezdve nem mehetnek be a vásárlók az üzletterbe. Az üzletvezető sem bizonyította, hogy amikor vásárolni akart, akkor objektív kritériumok, előre meghatározott, minden vásárlóra egyaránt vonatkozó, ellenőrizhető, előre közölt ok miatt nem léphetett be az üzletbe.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 164.§ /1/ bekezdését, a 221.§ /1/ bekezdését, a 339.§ /1/ bekezdését, az Ebktv. 30.§ a/-c/ pontjaiban foglaltakat. Továbbá a jogerős ítélet sérti az Alkotmány 54.§ /1/ bekezdését, 70/A.§ /1/ és /2/ bekezdését, az Ebktv. 8.§ e) pontját, az 5.§ a/ és b/ pontját is.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte.

A felülvizsgálati eljárás során az alperes személyében jogszabályon alapuló jogutódlás következett be, amelyet a Legfelsőbb Bíróság a Kfv.6. számú végzésével megállapított.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274.§ /1/ bekezdése alkalmazásával tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem alaptalan.

A Legfelsőbb Bíróság elsődlegesen az iratellenességre vonatkozó felperesi kifogásokat vizsgálta. A Legfelsőbb Bíróság a rendelkezésre álló iratok alapján megállapította, hogy az elsőfokú bíróság tévedett, amikor az Ebktv. 30.§ /1/ bekezdése a/ és c/ pontjának megsértése vizsgálatát kirekesztette a vizsgálódási köréből azzal, hogy arra a felperes nem hivatkozott és arra nem merült fel adat. A felperes helytállóan hivatkozott arra, hogy az alperes az eljárása során vizsgálta az Ebktv. 30.§ /1/ bekezdés a/ és c/ pontjában foglaltakat, és azt állapította meg a bizonyítás eredményeként, hogy nem merült fel adat arra, hogy ezekben a pontokban szabályozott tényállási elemek megvalósultak és az ezekben foglalt esetek alapján az egyenlő bánásmód megsértése megállapítható lett volna.

A Legfelsőbb Bíróság ezért a felülvizsgálati kérelem kapcsán vizsgálta, hogy az Ebktv. 30.§ /1/ bekezdése a/ és c/ pontjának megsértése megállapítható-e, megtagadták-e a felperesnek az üzletterben történő kiszolgálás nyújtását, eltérő minőségben nyújtották-e a szolgáltatást azzal, hogy nem az üzletterben, hanem az üzlet ablakán keresztül voltak hajlandók őt kiszolgálni. Ezzel összefüggésben vizsgálni kellett, hogy az Ebktv. 30.§ /1/ bekezdés c/ pontjában foglalt jogsértés megvalósult-e, mert a felperes állította, hogy nem volt olyan kiírás, figyelmeztetés vagy

tájékoztatás, amely az eltérő kiszolgálási módra hívta volna fel a figyelmet.

A rendelkezésre álló iratokat áttekintve a Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy az Ebktv. 30.§ /1/ bekezdés a/, b/ és c/ pontjában foglalt tényállások nem állapíthatók meg, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése nem következett be. A kiszolgálás módjának megváltozása, amely bűnmegelőzési, biztonsági okokkal áll összefüggésben és a forgalom csökkenése következtében az esti órákban következik be, akkor valósít meg diszkriminációt, ha a kiszolgálási mód megváltozása nem vonatkozik egyformán minden vásárlóra. Az a tény, hogy a forgalom csökkenésével összefüggésben éppen a felperes vásárlási szándéka kinyilvánításakor változott meg a kiszolgálás rendje, még nem jelenti azt, hogy a felperessel szemben megtagadták volna a szolgáltatás nyújtását. A felperes vásárolhatott, vele szemben a kiszolgálást nem tagadták meg. Az ablakon történő kiszolgálás módja akkor lenne diszkriminatív, ha ugyanezt a vásárlási módot más, felperest követő vásárlók esetében nem ilyen módon nyújtánák. Ilyen diszkrimináció azonban a lefolytatott bizonyítás során nem nyert bizonyítást, ezért helytállóan hivatkozott az alperes arra, hogy nem állapítható meg diszkrimináció, ha az ablakon történő kiszolgálás az erre a módra való áttérést követően minden vásárló esetében azonos módon zajlik.

Az a körülmény, hogy az üzletben nem helyeztek el feliratot vagy jelzést, tájékoztatást az üzlet ablakon történő kiszolgálásának kritériumaira, időpontjára vonatkozóan és azt a forgalom csökkenésétől függően az esti órákban különböző időpontban vezetik be, szintén nem valósít meg diszkriminációt. Önmagában az a körülmény, hogy a kiszolgálás módja megváltozik, még nem jelenti azt, hogy az ott nyújtott szolgáltatásból bárkit is kizártak, illetve kizárnának. Nem azt kellett vizsgálnia a hatóságnak, hogy minden nap azonos időpontban történik-e a kiszolgálás módjának megváltozása, azaz az ablakon történő kiszolgálás, hanem azt kellett vizsgálni, hogy a felperesi vásárlás esetében az ő vásárlásához kapcsolódóan történt-e diszkrimináció, az egyenlő bánásmód követelményét megsértették-e.

A fenti tények és körülmények alapján a Legfelsőbb Bíróság azt állapította meg, hogy az Ebktv. 30.§ /1/ bekezdés a/, b/, c/ pontjaiban foglaltak megsértésre nem kerültek, a felperessel szemben hátrányos megkülönböztetést etnikai hovatartozása miatt nem valósítottak meg.

Mindezek alapján a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ /3/ bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alperest szervezeti képviselő képviselte, ezért részéről jogi képviselet hiányában felszámítható költség nem merült fel, a

részére perköltséget megállapítani nem kellett. (Pp. 78.§ /2/ bekezdés)

A sikertelen felülvizsgálati kérelemmel élő felperes a Pp. 270.§ /1/ bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78.§ /1/ bekezdése és a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§ /2/ bekezdése alapján köteles a tárgyi illetékfeljegyzési jog miatt le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viselésére, amelynek mértékét az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50.§ /1/ bekezdése határozza meg.

Budapest, 2011. május 23.

**Dr. Kárpáti Zoltán sk. a tanács elnöke, Dr. Márton Gizella sk.
előadó bíró, Dr. Sperka Kálmán sk. bíró**

A kiadmány hitelével:

bírósági írnok